

Nieuwsbrief IVN Eemland

juli 2020

De Lange Duinen in Soest gezien vanuit een zweefvliegtuig. Foto Pvd

Natuuragenda Eemland

- **Zaterdag 4 juli**, vogels tellen bij de Westdijk in Bunschoten, 09.00-10.00 uur bij het elektrische gemaal. Ook 1 augustus.
- **Zaterdag 10 juli**, Bloementuin Soestdijk open, 10.00 tot 13.00 uur, zie bericht op pagina 2.
- **Zaterdag 11 juli**, vlindertelling van 13.30-14.30 uur vanaf startpunt Nijkerkerweg hoek Rengerswetering in Bunschoten. Iedereen kan meedoen. Ook 8 augustus.
- **Zaterdag 18 juli (nieuwe datum!)** vrijwilligersmiddag voor alle leden van de werkgroepen IVN Eemland, 16.00-19.00 uur, Jachthuislaan 68 Soest.
- **Dinsdag 15 september (nieuwe datum!)**, vergadering coördinatoren IVN Eemland, 20.00 uur, Vogelzang aan de Molenstraat 8 d (te bereiken aan achterkant via de Van Goyenlaan).
- **Zaterdag 11 september 2021**, hele dag, viering 60 jaar IVN in en rond Kasteel Groeneveld in Baarn.

UITNODIGING

Het bestuur van IVN Eemland nodigt alle vrijwilligers die actief zijn in IVN-verband uit voor een gezellige bijeenkomst aan de Jachthuislaan 68 Soest, landgoed Eyckendal, op de hoek van de Koningsweg en de Jachthuislaan. De bijeenkomst op zaterdag 18 juli begint om 16.00 uur en wordt om 19.00 uur afgesloten. Van harte welkom! Tip: kom met de fiets.

Digitale ALV

- Omdat vanwege de coronacrisis er in maart geen fysieke Algemene Ledenvergadering mogelijk was, heeft het bestuur besloten de noodzakelijke zaken waarvoor een ALV bijeen wordt geroepen, digitaal af te wikkelen.
- Alle leden en donateurs hebben een mail ontvangen met het verzoek om voor 1 augustus te reageren. De bijbehorende stukken zijn te vinden op www.ivn.nl/eemland/anbi en dan doorbladeren naar beneden onder het kopje Jaarverslagen. Ook worden er nieuwe bestuursleden gekozen (zie onder).

Nieuwe bestuursleden

- Als nieuwe bestuursleden stelt het bestuur voor **Wim Kok** en **Wim Koster**. Wim Kok wordt algemeen bestuurslid, Wim Koster wordt opnieuw penningmeester, na goedkeuring van de leden. Penningmeester Roel van Wijk, die aftredend is, wordt bedankt voor al zijn inzet voor de vereniging. Voorzitter Harm Jan Luth, die ook aftredend is, blijft voorsnog aan totdat er zich een geschikte kandidaat opwerpt voor het voorzitterschap. Algemeen bestuurslid Miriam Kollaard en secretaris Piet van Dijk blijven voor het nieuwe verenigingsjaar 2020 in hun functie actief.

Roofvogelpark

- Door de activiteit van Wim Smeets (coördinator van de werkgroep Bunschoten) is er veel weerstand losgekomen tegen de komst van een roofvogelpark aan de Groeneweg in Bunschoten. Dat heeft geresulteerd in meer dan 40 zienswijzen met bezwaar tegen dit roofvogelpark die zijn ingediend bij de gemeente Bunschoten. De eigenaar heeft intussen door dat de naam roofvogelshow niet goed ligt en heeft daarom gekozen om de naam te wijzigen in Centrum voor Valkerij. (overgenomen uit de nieuwsbrief van IVN-werkgroep Bunschoten)

Bloementuin Soestdijk open

- Elke vrijdag- en zaterdagochtend van 10 tot 13 uur heeft Marieke van Baarnsche Bloemen open inloop in de ecologische bloementuin van de Boomgaard en Bloemenparadijs van Paleis Soestdijk. Van 10 juli tot eind augustus kan iedereen komen kijken en voor een schappelijk prijs zijn of haar eigen boeket samenstellen. Als je vroeg komt heb je de meeste keuze. Ook lokale en duurzame bloemen zijn belangrijk voor een vrolijk en gezond thuis! De bloementuin maakt onderdeel uit van de boomgaard die net achter het parkeerterreintje aan de overkant van Paleis Soestdijk ligt.

Juni krentenmaand

- Het klassieke krentenboompje staat nu vol lekkere bessen. In Amerika wordt het ook *Juneberry* genoemd. Misschien heb je de mooie bomen ongeveer bij Birkstraat 119 in Soest gezien, die over het fietspad hangen met hun lekkernijen op ooghoogte. Helaas weten weinig van de langsfietsers dat het gezonde en lekkere vitaminebommen zijn. Overal in parken en langs fietspaden staan de krentenboompjes met hun paarse bessen. Lekker voor bij het ontbijt of in de taart. *Göran Christiansson, werkgroep Duurzaamheid*

Jaar van de Wilde Eend

● De Wilde Eend is zo gewoon, dat we nauwelijks in de gaten hadden dat het er de laatste decennia langzaam steeds minder werden. Naar schatting leven er tussen de 200.000 en 300.000 broedparen in ons land. Toch is sinds 1990 al ongeveer 30 procent van onze broedpopulatie verdwenen. Eerdere analyses laten zien dat er geen sprake is van verhoogde sterfte van de volwassen vogels of een afname van het nestsucces. Over de overleving van de kuikens bleek echter nagenoeg niets bekend te zijn. In 2020 zetten Sovon en Vogelbescherming Nederland deze bekende vogel samen in de schijnwerpers in het Jaar van de Wilde Eend.

Hoe kun je meedoen?

● Kuikenstudie

Volg gezinnetjes (toompjes) Wilde Eenden met kuikens en tel het aantal kuikens. Gegevens kun je makkelijk invoeren op kuikenteller.org. Je kunt ook gegevens over Krakeenden en 'Soepeenden' invoeren. [Lees meer ...](#)

● Man/vrouwverhoudingen

Turf het aantal mannetjes en vrouwtjes in groepen Wilde Eenden en geef de aantallen door. Bij een aantal eendensoorten lijkt er namelijk een scheve man/vrouwverhouding te zijn. Je ziet, althans in ons land, vaak veel meer mannetjes dan vrouwtjes. In het algemeen overwinteren vrouwtjes zuidelijker dan mannetjes. Daarnaast zouden vrouwtjes gevoeliger zijn voor sterfte tijdens het broeden en meer geschoten worden. [Lees meer ...](#)

● Populatiemodel

Om te kunnen berekenen welke factoren beperkend zijn voor de broedpopulatie van de Wilde Eend willen we een populatiemodel bouwen. De kuikenoverleving is daar een onderdeel van, net als inzicht in de man/vrouwverhouding maar ook alle andere demografische processen. Daarom stimuleren we vogeltellers om ook in de lopende meetnetten van Sovon extra op de Wilde Eenden te letten. Denk bijvoorbeeld aan het [volgen van legsels](#), het [ringen](#) van vogels en het [Meldpunt Dode Vogels](#).

Landelijke ontwikkelingen

● Het IVN werkt landelijk aan een nieuwe organisatie. Het onderscheid tussen vereniging (de afdelingen) en de stichting (werkgever van IVN-personeel) verdwijnt. Het IVN is nu een vereniging geworden. De Landelijke Raad wordt in haar besluitvorming ondersteund door een Raad van Toezicht. Doel is mede om meer invloed van onderaf te krijgen, democratischer te worden. De leden van de Landelijke Raad vertegenwoordigen elk een regio. Elke regio is samengesteld uit een aantal afdelingen. Een regio heeft stemrecht in de Landelijke Raad naar rato van het aantal leden in de regio. Leden van IVN zijn zowel lid van de landelijke vereniging als van een afdeling. De afdelingen van IVN zijn zelfstandige, juridische rechtspersonen en bijna allemaal zelf ook een vereniging.

● De eerstvolgende Landelijke Raad is op 19 september. Stukken zijn tegen die tijd op te vragen bij secretaris@ivn-eemland.nl

● Tot landelijk voorzitter is gekozen Hans Gilissen.

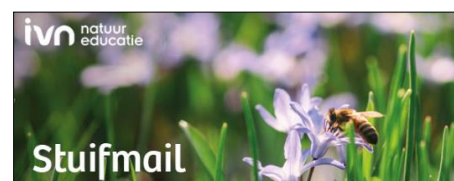
● Het aantal leden is momenteel 26.000, het aantal actieve vrijwilligers 6500 en we hebben 3600 donateurs. Met 10.000 activiteiten zijn vorig jaar 180.000 mensen bereikt.

● Wil je meer weten over de natuur? Volg dan de online [IVN Natuuracademie](#).

Nieuwsbrieven ter inzage

● Het secretariaat ontvangt uit allerlei hoek nieuwsbrieven. Die worden niet doorgestuurd aan de leden en donateurs om ze een maillawine te besparen. Bij interesse: stuur een mailtje en je krijgt de nieuwsbrief. Het gaat om: *Nieuwsbrief IVN Bunschoten* / *ieuwsbrief Vrijwilligerswerk Baarn* / *Nieuwsbrief IVN Veenendaal-Rhenen* /

Nieuwsbrief Natuur en Milieufederatie Utrecht / *Maandflits IVN Utrecht* / *Stuifmail* (landelijke nieuwsbrief IVN).

BIOLOGISCH MOMENT

De jeneverbes die kan roken

- De jeneverbes (*Juniperus communis*) kennen we in deze omgeving vooral van de Korte Duinen in Soest. Het is een **echte inlandse** boom, die vroeger overal voorkwam maar door de mens verdrongen is naar de schraalste, armste gronden: de heide en zandverstuivingen. De **naam** is afgeleid van het Keltische *jeneprus* (ruw of wrang) vanwege de stekelige bladen. Volgens anderen is de naam afgeleid van *juni* (een verkorting van *juvenes* (jongelieden) en *perus* (van *pario*, baren), omdat het blad van de Zevenboom (*Juniperus sabina*) gebruikt werd, om een abortus op te wekken. *Communis* betekent gewoon of algemeen voorkomend.

- Hij behoort eigenlijk thuis in een tamelijk **warm** klimaat en groeit daar ook wel op tot een kleine boom. Strengere kou kan hij niet goed hebben en ons land ligt dan ook

niet in het optimum van zijn verspreidingsgebied.

- In normale omstandigheden vormt hij een rechte stam en een lange spitse kegelvormige kroon; maar meestal groeien er uit een stronk vijf of zes **stammetjes** op en heeft hij het uiterlijk van een zware heester. Onder de invloed van wind kan hij grillige vormen aannemen.

- Hij groeit zeer langzaam en kan wel wat meer schaduw hebben dan de heide biedt en verdraagt wind en droogte uitstekend. Hij is uitermate dicht vertakt en de **naalden** hebben scherpe punten. Het zijn echte priemen die in kransjes van drie aan de takjes zitten en een mooie blauwig grijs-groene kleur hebben. Hij bloeit met gele stuifmeelkegeltjes en kleine, groene knopvormige stamperbloempjes.

- Evenals bij de taxus vergroeien de zaadschubben tot de bekende zwart-blauw berijpte bessen die eigenlijk geen bessen zijn. Het zijn eigenlijk kegelvruchten. Daarom heten de bessen **schijnbessen**.

- Ze zijn pas in het tweede jaar rijp en werden vroeger gebruikt bij het **destilleren** van sterke drank om de fijn riekende olie die ze bevatten. Bij het inmaken van zuurkool werden vroeger ook altijd een paar jeneverbessen toegevoegd. Ze hebben de prettige eigenschap en onaangename smaak te kunnen wegnemen.

- Mannelijke **kegels** zijn wat lastig te onderscheiden, ze zijn klein, houtig, slechts enkele mm groot, en bestaan uit een paar schutbladen en 10 tot 15 kegelschubben waaronder de meeldraden staan geplaatst. De vrouwelijke kegels zijn wat groter, deze bestaan uit een drietallige krans van vruchtbladen. De drie vruchtbladen groeien na de bevruchting uit tot een vlezige schijnbes. De vruchten bevatten 1 tot 3 (meestal 3) zaden. In het eerste jaar zijn de 'bessen' groen van kleur, in het tweede jaar rijpen ze en worden ze blauwzwart met een duidelijke berijping (blauwberijpt). In de herfst van het tweede jaar vallen de bessen massaal af.

- De jeneverbes is een conifeer uit de cipresfamilie. De plant is **tweehuizig**, een jeneverbes is dus of mannelijk of vrouwelijk. De zaden kiemen slecht, daardoor vindt er in Nederland nog nauwelijks verjonging plaatsvindt. Dat kan ook door konijnenvraat of een te zure samenstelling van de bomen komen. Voor het voortbestaan van populaties jeneverbes is het belangrijk dat er voldoende exemplaren in de buurt staan en dat ze vrij staan; de wind moet met name tijdens de bloei vrij spel hebben. Dit om het zogenaamde **roken** van de bomen te waarborgen. De plant verspreidt namelijk tijdens de bloei wolken van stuifmeel. De grote lijster eet de kegelbessen en verspreidt op deze wijze de zaden.

- De struik kan tot 10 meter hoog worden.

- In Nederland is de plant vanaf 1 januari 2017 niet meer wettelijk beschermd.

Bronnen: Leclercq, W.L., Bomenspiegel voor de wandelaar, uitg P.N. van Kampen en Zoon NV Amsterdam, 1970. Websites: Flora van Nederland, Wikipedia.